Kela tiedottaa 3.1.2005

Sosiaaliturvan soveltamista koskeva lainsäädäntö muuttui

Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan soveltamista koskeva lainsäädäntö (ns. soveltamisalalaki) muuttui 1.1.2005 lukien. Muutokset koskevat suomalaisia, jotka oleskelevat EU- tai ETA-maiden tai Sveitsin ulkopuolella. Uusi laki muuttaa myös Suomeen työhön tulevien oikeutta Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan.

Soveltamisalalaki määrittelee, kuka kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Ulkomailla työskenteleviin lähetettyihin työntekijöihin, suomalaisen yrityksen ulkomailta palkkaamiin työntekijöihin, opiskelijoihin, tutkijoihin ja heidän perheenjäseniinsä voidaan vuoden 2005 alusta soveltaa asumisperusteista sosiaaliturvalainsäädäntöä laissa säädetyin edellytyksin yhteensä enintään kymmenen vuotta.

Lähetys- ja kehitysyhteistyöntekijät kuuluvat 1.1.2005 alkaen ilman eri hakemusta Suomen sosiaaliturvaan täyttäessään laissa määritellyt lisäehdot. Heillä ei ole ulkomailla oleskellessaan enimmäisaikaa Suomen sosiaaliturvan piiriin kuulumiselle. Työnantajalla on kuitenkin velvollisuus ilmoittaa Kelaan ulkomaan työskentelystä. Sen sijaan määräaikaisesti kansainvälissä järjestöissä työskentelevät eivät voi enää kuulua Suomen sosiaaliturvaan.

Lainmuutoksen myötä lähetys- ja kehitysyhteistyöntekijöiden, lähetettyjen työntekijöiden, suomalaisyrityksen ulkomailla palkkaamien työntekijöiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden perheenjäsenet voivat tehdä vähäistä työtä ulkomailla menettämättä perheenjäsen-statukseen sidottua oikeuttaan Suomen sosiaaliturvaan.

Hakeminen Suomen sosiaaliturvaan

Niillä nyt ulkomailla työskentelevillä lähetetyillä työntekijöillä, ulkomailla palkatuilla työntekijöillä, lähetys- ja kehitysyhteistyöntekijöillä, opiskelijoilla, tutkijoilla ja heidän perheenjäsenillään, jotka ovat saaneet hylkäävän päätöksen Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta, on mahdollisuus päästä hakemuksesta takaisin Suomen sosiaaliturvan piiriin tiettyjen ehtojen täyttyessä.

Hylkäävän vakuuttamisratkaisun perusteena on voinut olla esimerkiksi hakemuksen myöhästyminen tai se, että hakija on oleskellut maassa, jossa on kohtuullinen sosiaaliturva. Lähetetyltä työntekijältä ja ulkomailla palkatulta työntekijältä edellytetään lisäksi, että hän on hylkäävän päätöksen jälkeen jatkanut työskentelyä ulkomailla suomalaisen työnantajan palveluksessa ja että hänellä on edelleen kiinteät siteet Suomeen.

Hakemus Suomen sosiaaliturvaa pääsemisestä on tehtävä 30.6.2005 mennessä. Lain ehdot täyttävä henkilö pääsee hakemuspäivästä lukien takaisin Suomen sosiaaliturvan piirin. Hakemuslomake Y 38 löytyy osoitteesta www.kela.fi kohdasta Lomakkeet.

Suomeen työhön tulevan oikeus sosiaaliturvaan

Vuoden 2005 alusta alkaen Suomeen toisesta EU- tai ETA-maasta tai Sveitsistä tulevien ns. EU-työntekijöiden oikeus Suomen sosiaaliturvaan porrastuu työskentelyn keston mukaan. Kun työskentely kestää 4 kuukautta – 2 vuotta, työntekijällä on oikeus sairausvakuutusetuuksiin sekä

lasten kotihoidon tukeen ja lapsilisään. Myös kansaneläke- ja perhe-eläke alkaa kertyä. Työntekijä kuuluu myös työttömyysturvalain piiriin.

Jos työntekijällä on toistaiseksi solmittu tai vähintään 2 vuoden määräaikainen työsuhde, hänen katsotaan asuvan Suomessa vakinaisesti. Kun EU-työntekijä katsotaan vakinaisesti Suomessa asuvaksi hän saa lisäksi oikeuden mm. lapsen hoitotukeen, vammaistukeen, äitiysavustukseen ja yleiseen asumistukeen.

EU:n ulkopuolelta saapuvia työntekijöitä koskee vaatimus vakinaisesta asumisesta eli heiltä edellytetään toistaiseksi tai vähintään 2 vuoden määräajaksi solmittua työsuhdetta, jotta he voisivat päästä soveltamisalalain mukaisten etuuksien piiriin. Heidät kuitenkin sairausvakuutetaan Suomessa heti työskentelyn alusta lukien, jos työsuhde kestää vähintään 4 kuukautta. He kuuluvat myös työttömyysturvalain piiriin.

Lisätietoja

Lisätietoja Suomen sosiaaliturvasta löytyy osoitteesta www.kela.fi kohdasta Suomessa–Ulkomailla tai suora linkki sivustolle:
http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/Docs/090801112236EH?OpenDocument

Sosiaaliturvan määräytymisestä voi kysyä Kelan toimistoista sekä Kelan ulkomaan yksiköstä (puh. 020 434 2650 sekä sähköpostilla inter.helsinki@kela).

Lisätietoja antavat myös

Kela,
Terveys- ja toimeentuloturvaosasto,
lakimies Antti Klemola, puh. 020 434 3932, antti.klemola@kela.fi
Hallinto-osasto, kansainväliset asiat
lakimies Petri Jäntti, puh. 020 434 1949, petri.jantti@kela.fi
Viestintä,
tiedottaja Milla Holopainen, puh. 020 434 1413, milla.holopainen@kela.fi